

Teko mar Weyo Richo

"Ne oter ji ariyo mamoko, ma gin joketho, bende mondo onege. Ka ne gichopo kama iluongo ni Ng'ut ng'ato, ne gigure kuno, kaachiel gi jokethogo—achiel e bathe ma korachwich, machielo e bathe ma koracham. Yesu nowacho niya, 'Wuoro, wenegi richogi, nikech ok ging'eyo gima gitimo.' Ne gipogo lewni mage kuom goyo ombulu. Jolwenygo bende nobiro machiegni kode kendo ne giwuondore, kendo ne giwacho ni, 'Ka in ruoth mar Jo-Yahudi, resiri iwuon.' Ne nitie oboke ma ne ondik e wiye, ma ne ondik ni: Mae e .*Ruoth mar Jo-Yahudi*. Achiel kuom joketho ma ne ochung' kanyo, nowuondore kowacho ni: 'Be ok in Kristo? Res in iwuon kendo res wan bende!' To jaketho machielono nene okwede. Ne owacho kama: 'Be ok uluor Nyasaye, nikech un bende un e bwo kum maromre? Wayudo kum mowinjore, nikech wayudo gima owinjore gi timbewa. To ng'atni ok otimo gimoro marach.' Bang'e, nowacho niya, 'Yesu, parona ka ibiro e pinyruodhi.' Yesu nodwoko ni, 'Awachoni adier, kawuono ibiro bedo koda e polo.'" (Luka 23:32)

Ka ineno ka ng'ato ogoye e wi yath, en ng'ano kuom jogo ma iwuoyogo ma inyalo ng'iyogo mayot? Ka ineno e wang'gi, be nitie gimoro ma paroni kaka in iwuon? Kuom moko kuomu, dwokono nyalo bedo Petro. Igolo weche kod sing'o mag bedo motegno, to mana mondo gipodho. Inyalo bedo ni ikedo kod bedo gi ketho kendo bedo gi parruok ka ipenjori penjo ma wacho ni: Be Nyasaye nyalo weyona kethowa kendo? Seche moko, iwinjore gi Pilato. Par ane Pilato, wach maduong' ma nitie kuno en, "Chiegni," ok kamano? Ne "chiegni" golo Wuod Nyasaye. Ne "chiegni" otimo gima kare. Nyalo bedo ni ngimani opong' gi wach ma wacho ni, "Chiegni." Ne "chiegni" bedo Jakristo. Ne "chiegni" dak e ngima mar yie. Ne "chiegni" odak e ngima ma nigi ritruok.

Nyalo bedo ni iwinjore gi Maria. Aparo ni nitie Mary mang'eny, ma chwo kod ma mon, ma nigi yie, ma nigi adier, ma gin adier, ma seche moko gin gi kuyo kata ma seche moko gin gi paro ma ok kare. Kata, nyalo bedo ni ng'ato ng'iyogo gi Johana. In bende in kuno, to in ng'at ma ng'iyogo, in ng'at ma ling', kendo in gi luoro. E oko mar kama, adier onge ng'at ma ong'eyo ni in japuonjre Yesu.

Ka ineno e wi jogo duto ma ne ochung' e alwora mar ng'at ma ne ogoye e musalaba, ng'ano ma ne inyalo ng'iyogo. E kind kidogo duto, amiyogo paro ni nitie ng'ato ka ng'ato kuomwa ma wan e Kristo nyalo ng'iyore kode. En e gima wabiro keto pachwa ahinya e somo marwa. Ok ibi hero wachni, to wan duto Jokristo wawinjore gi ng'at ma ne otho e musalaba. Mana kaka en, in bende ichung' e wi yath e bath Yesu. Mana kaka en, iseneno gi yie kendo isetimo kwayo ma ok nyal parore moloyo kaka nyalore. Kendo mana kaka en, in bende iseyudo gima Paulo noluongo ni "mich ma ok nyal nyis" mar warruok.

Ang'o ma ne otimore kuom jakuo ma ne otho e yath nyisowa? Ang'o ma onyisowa? Gik ariyo kende madongo, to gin gik ariyo madongo moloyo ma dhano nyalo puonjore. **Nengo ma ok nyal pim mar**

ng'ato ging'eny mar hera mar Nyasaye ma ok nyal pim .En wach maber, e yore mang'eny en wach ma ng'ato ok ng'eyo. Kuom anyuola mang'eny, wach mar jawuoro ma ne otho e yath osebedo ka kelo ywak ne jomoko kuom kaka ng'ato oyie ng'uono mar Nyasaye sani, kuom kaka ng'ato bedo Jakristo. Jowetena, ok oketi rekod kuom gino ma. Gik moko duto ne otimore kapok nitie Jokristo moro amora, kapok Nyasaye ochako kanisa mare. Gimomiyo wachno osetimo yo mare piny e historia en mondo onyiswa e yo maler kaka oboke moro amora e Muma, gik ariyogo ma nigi teko: Nengo ma ok nyal pim mar ng'ato kod ng'eyo ma ok nyal pim mar hera mar Nyasaye.

Weche abiriyo ma Yesu nowacho e wi yath ne oting'o weche machuok e ngimane duto kod tijne kaka tab kata oboke mar indeks e buk maduong' mar ndiko. Ilokore kendo iyudo kwan mar gik ma ni e tok tab ka tab matin.

1.Nengo ma ok nyal pim mar ng'ato .

Waneno ka Yesu timo ne ng'atno ma ne otho e musalaba kaka osebedo ka otimo ne ji kokalo kuom tij lendo mare kinde duto. Jogo onge ng'at ma nyalo konye kendo gigeno kuome gi yie. Kuom ranyisi, ne onyiso ng'wono kod ng'wono ma kamano chon ahinya ka ne obiro piny ka owuok e chiwo Lendo mar Got. Matayo nyisowa e injili mare, sula mar 8, ni ne ochung' e kind grup mar ji ma ne wuoyo ka apoya nono grupno ne okethore kaka winyo ma ne pok oneno ler. Ng'ato goyo koko e wi oboke ni, "Jatuo mar lepra." En adier ni kuno ne en oganda dhano ma oting'ore, ng'ol ma wuotho, ng'ol ma ng'ich, nyalo bedo ni onge lwete, nyalo bedo ni onge um. Abiro nyisou kuom adier, ne onge gimoro ma ne en-go, mak mana lamo achiel mogik, ma ne opong' gi geno. Jalno noting'o wang'e malo kendo nowacho niya, "Japuonj, ka idwaro, inyalo miya bedo maler."

Neno, ja leprano ne nigi mana gima jakuo ma ne ogoye ne onge gimoro mak mana lamo ma ne oting'o geno. Be iparo gima Yesu notimo ne ja-leprano? Yesu nochiwo lwete kendo omulo ng'atno. Ne oketo lwete ewi achiel kuom ng'ol ma ne oyabere kendo ma ne wuok remo. Koro nyaka ine Petro kod Johana ka gin e bungu ka gineno oko ka giwacho ni, "Oh ok kamano, Japuonj, Japuonj, kik, kik imule!" Ang'o momiyo ne otimo kamano? Bende Yesu ne ok nyal chango ng'atno ma ne nigi tuwo mar lepra ka ok omulo? En adier ni ne nyalo timo kamano. Ang'o momiyo ne otimo kamano? Ne opuonjowa kaka ng'ato nigi nengo ma ok nyal pim.

Jowetena, dhano nigi nengo nikech en dhano. Koro piny ok ng'iewo gik ma kamago. Piny puonjowa ni wan gi nengo kaluwore gi kaka wanenore, gik ma wanyalo timo kata gik ma wan-go e akaunt marwa mar bang'. Koro ikawo gik ma kamago kendo iketogi kanyachiel kendo in gi chenro mar piny. Nyasaye wacho ni, "Ooyo, in gi nengo mana nikech ilosi e tipo Mara owuon, ma opogore gi Chuech duto."

Yesu nupuonjo wach ma kamano ne dhako ma ne otimo akwede e Johana 8. Be iparo wachne? Ne onge gimomiyo ne onego ochung'ne. Ne osemak e tim mar terruok. Ne onge gima ne nyalo geng'ore. Wanyalo wacho ni ne en gi ketho kaka richo. To ka wang'e ne ochopo e wang' Yesu, ne ok oneno sigu kod .

ng'ur ma ne oneno e wang'e mamokogo. Ne onene gi ng'uono e wang'e, kendo ne oreso ngimane.

E wi wachno, wechego dhi nyime e injili, dhako ma Ja-Samaria, Zakaio ma ne ni ewi yienno kod Bartimeo ma ne muofu. Omiyo, ok onego wabed gi bwok sama waneno gima ne otimore ne ng'atni mane otho e bath Kristo. En gima ber ni ok wang'eyo gik mang'eny kuom jakuo ni, ok kamano? Ok wang'eyo nyinge, taon ma ne odongoe, gima ne otimo mondo oyud ngima kata gima nong'eyo kuom Yesu. Jomoko osebedo ka paro ni ne en ng'at ma ohero pinye, achiel kuom Jo-Yahudi ma ne nigi chir ma ne temo golo jolweny mag Jo-Rumi oko mar pinyo. Ka awacho adier, an gi kiawa kuom wachno. Abedo gi kiawa kuom wachno nikech ka dine mano en adier, adier ni Luka ne dhi nyisowa. Kendo ka ok en Luka, jandik-zaburi machielo kamoro ne dhi wuoyo kuom wachno.

Onge, aparo ni nyaka wabed gi adier ni ng'atni ma ne ochung' e bath Yesu ne en mana ng'at ma ng'iyu gik moko. Ne en mana jakuo. Kuom adier, ka ng'ato ng'ado bura kaluwore gi kaka kum ma ne omiye ne tek, ne en ng'at marach moloyo ji duto. Ne en jaketho ma ne ohero timo richo kendo tho e wi yath mar Jo-Rumi nikech kuo, mano ne en gima rach ahinya. Onge ng'at ma nyalo nyiso ni nyalo bedo ni notimo gik mamoko mager mang'eny. Ng'ato wacho ni, "Be, ka ne en ng'at marach kamano, to ang'o ma Yesu temo puonjowa?"

2.Duong' mar hera mar Nyasaye ma ok nyal pim

Wek pachwa owuoth kendo e wi yath ma ne ni e got ma ne gilungo ni "Golgota," kata kama ng'ut ng'ato ne nitie. Ne en ot ma onge nyathi, ne oneno kaka ng'ut ng'ato. Ne en kama ne ng'eny ng'ato othoe. Koro, pare ni in e kind oganda ma ni e bwo got ka ichung' malo ka ineno msalaba adekgo ma nigi siluet. Idhi machiegni matin mondo ine wang' ng'at ma gilungo ni jaketho, ng'at ma bang'e ne dhi kwayo ng'uono.

Ka wadhi malo ka wanene, wang'e en mar rangi ma ng'we ng'ar, ma ng'we ng'ar, kendo ool nikech ok ong'eyo kinde ma osebedo e jela kod jela. Wang'e otur kendo bedo gi geno osekecho ng'eyo moro amora mar mor e ngimane. Osebedo gi gik moko duto to oseweyo. "Wek watim kamano," oparo, "Wek mana watim kamano." Omiyo, ochung' e wi yathno, kendo nitie mana ng'injo matin mag kuoyo ma odong' e glas mare mar saa.

To bang'e, oneno ng'atni ma ne ogoye e musalaba machiegni kode. Ng'at ma ni e diere, ng'at ma oting'o plakat ma wacho ni:*Ruoth mar Jo-Yahudi*. Ok wang'eyo ka ng'atno ne oseneno Yesu chon, kata kamano, ne oneno. Nyalo bedo ni ne oneno hono, nyalo bedo ni ne oneno ka Yesu ohero joma ok ohero, nyalo bedo ni ne oneno ka Ruoth marwa timo gi ng'injo mag piny kaka chumbi mar piny, nyalo bedo ni ne osewinjo achiel kuom puonjne, kata, nyalo bedo ni ne ong'eyo mana kuom Yesu ne gin gik ma ne oneno sani, ng'at ma ne ogoye e musalaba ne en ng'at ma ne otho e yath kendo ne en ng'at ma ne otho ne wuok remo. To ka ne oneno ng'at ma ne ni e bathe, ne nitie gimoro ma ne nyalo mulo jakuono. Ang'o momiyo ng'atno ne nigi kuwe ahinya? Ang'o momiyo ne en ng'at ma ok ng'iyu gik moko e yo ma kelo miwuoro ka ji duto ne ng'anjo? Ang'o ma omiyo

ok ogoyo nduru nikech lit kaka ji duto ma ni e wi yath timo? Bang'e, gimoro ma ng'ato ok nyal ng'eyo nochako timore.

Ong'atno, jakuo no, nochako weyo wiye wil gi en owuon. Kido mar lit mare weyo kuom thuolo matin, ng'injo mar ng'injo mar lak weyo kuom thuolo matin kendo oyudre ni ok onyal golo wang'e kuom ng'atni. Owinjo ng'eyo ma pok owinjo e "ng'ano ong'eyo kinde." Oyudo ni en gi parruok kuom Mesia. Oyudo ka en owuon oparo kuom ng'atni. Jawuoro ma ok ng'won, osekalo kinde malach ahinya ka pok oketo pachne kuom gimoro amora. Owinjore ni en gima lich, to winjono nitie.

Nitie gimoro ma nyalo geng'o wachno. Nitie dwol ma chal gi foghorn ma ketho ng'wech mar paro mare. Owuok kuom jawuoro machielo, ng'at ma ne ogoye e musalaba e bath ng'at machielo. Duolno ng'ich kendo ok ber. Inyalo neno ni ng'at machielo bende osebedo ka ng'iyu Yesu. Jakethoni osebedo ka ng'iyu Ruoth marwa kokalo kuom wang' ng'uono kod paro. Osebedo ka oneno kokalo kuom lens ma otur mar ng'anjo.

Be ok en gima kelo mijing'o kaka ji ariyo nyalo bedo machiegni ahinya gi Yesu, kendo bedo gi gik ma chalre ahinya, to kata kamano gin gi paro ariyo mopogore ahinya? Be isebedo gi wuoro kuom kaka achiel kuomgi nyalo wuok oko ka ochung' motegno chuth mar luwo Ruoth to machielo to odagi mana chuth to kata kamano chalgi chalo mana kaka ne gin? Ne pok ang'eyo wachno maber, to kae en ranyisi maber ahinya mar wachno. Achiel ne winjo ni onego okwaye gima ok nyalre nikech yie, to machielo ne dwaro mana donjo e ng'anjo ma ne oganda timo. "Ka in Kristo, resri iwuon, Oh, ka pod in e tijno, res wan bende!" Ne en mana ng'at machielo ma ne otiyo gi dhok. Bang'e, bedo gi ling'ling' kendo.

Ne apenjore ka be jakuo ma ne ng'ado burano ne ok ogeno gadier ni ng'at machielono ne dhi donjo e wechego. To kar mano, gima ng'ato nyalo ng'eyo ahinya timore. Jawuoro machielono timo mana gima opogore gi mano. Ok ang'eyo ni ji adi ma ne owinjo gik ma ne owacho ne Yesu. Ne awuoyo kuom jogo ma ne ni e piny, jolweny, Maria kod jomamoko. To abiro nyisou ni ng'ato ang'ata ma ne owinjo wachno ne en gi luoro maduong'. "Be ok uluor Nyasaye?" jakuo wacho ni? "Kaka un e bwo kum maromre, wayudo kum makare. Wayudo gima owinjore gi timbewa, to ng'atni ok otimo gimoro marach. Bang'e owacho ni, "Yesu, parona ka ibiro e pinyruoth mari." en kinde mogik ma ng'atni osewuoyo e lo ng'ato ang'ata?"

To kae en, ka otimo nyalo bedo ni tim ma nigi huma molojo ma ondik e Ndiko e kinde ma onge ng'at machielo ma ne dhi biro mar geng'o Nyasaye, e kinde ma chiegni ni ji duto mamoko ne olokore, e kinde ma kata malaikene ywak kendo jochiende ma ne wuok e mach ma ok tho ne miel e lero nikech ne giparo ni ne ginego Wuod Nyasaye. Ne okawo ng'at ma ng'anjo, ne okawo ng'anjo ma ne odagi ma ne nigi ngima ma piny mondo ochung' e lo Nyasaye kendo kuom timo kamano, e giko mar chieng' ma ne en-go, ne oreso gik moko duto e ngimane.

Petro, ng'at ma ne ok bi weyo ng'atno, ne onge kama ne nyalo yudoree. Pilato, ma ne en ng'at ma ne nigi teko, ne oseloso lwete chon ahinya. Oganda ne oselokore gi ng'iyo, jopuonjre ne oringo, to ng'at moro ma ok ong'eyo kata matin, onyisowa gik adek ma nyaka ung'e kendo uyie matut e chunyu mar chunyi ka iikori mar biro ir Kristo. Ang'o ma dwarore ni ang'e mondo abed Jakristo? Ang'o ma dwarore ni ng'ato ong'e? Jowetena, ok uweyo winjo tiend wach, en gima tek. Be inyalo keto lineno kanye?

Buku mar Tich Joote nyiso ranyisi mang'eny mag jogo ma ne obiro ir Kristo kod gik ma ne dwarore ahinya ma ne giwinjo tiendgi. Kata kamano, ondiki e ka maler kaka kuonde duto ma aseneno.

1. **Ne ochopo e giko ni ne en ng'at ma ok ler** .Ne oneno kendo nowacho ni, "Ing'eyo ni owinjore gi gima ayudo." Ne ok owacho mana ni en jaketho. Owacho ni, "An jaketho maduong'. Owinjore abed e wi yathni. Owinjore atho," ka oting'o muya.
2. **Ne ochopo e paro ni Yesu ne en ng'at maler chuth** .Ne owacho kama: "To ng'atni ok otimo gimoro marach." Jawuorono nowacho ni, "An gi ketho. Nyasaye ongee ketho. An gi ketho, En adier. Aselalo, to En Jawar." Jawuorono nowacho kuome kod osiepne ma ne ni kuno, osiepne ma ne ni e bath ng'at machielo, "Wan kae nikech owinjore gi mano, to en ok owinjore."
3. **Yesu niggi teko mar ketowa e pinyruoth ma okadho ngimani** . Jakuo no nong'eyo ni nitie mana ng'injo moko matin ma ne odong' e glas mare mar saa kendo ka ong'eyo ni ne dhi tho, ne oneno oko kendo nopenjo ni, "Japuonj, bende ibiro paro ka ibiro e pinyruodhi mari?"

Kae to Yesu ne oseloko wiye ne jakuo ni kendo ok anyal weyo penjo ka kata e lit mare, Yesu ne osenyalo ng'iyo matin sama ne omako rombe ma ne olalo, ma ne ni kende, ma ne otur, ma ne otur kendo ma ne ng'ich ka ng'ich e rombo. Rombeno noting'o wang'e malo ne jaritno kendo nopenjo ni, "Be anyalo donjo? Ok owinjore, to bende anyalo donjo? Japuonj, bende ibiro paro ka ibiro donjo e pinyruodhi mari?" Jarit maber nene oneno rombe go kendo nowacho ni, "Bi mondo idonji. Kawuono, ibiro bedo koda e Paradiso." **Nengo ma ok nyal pim mar dhano, ng'eyo ma ok nyal pim mar hera mar Nyasaye.**

Weche mantie e wendego *E bwo Musalaba mar Yesung'ado* bura e wi somo ma kamano "E wi yath mar Yesu, wang'a seche moko nyalo neno kit ng'at ma ne otho kuno nikech an; Kendo kowuok e chunya ma opong' gi pi wang', anyiso gik ma kelo mijing'o ariyo: Gik ma kelo mijing'o mag hera mare ma nigi duong' kod bedo ma ongee tich mara awuon" mak mana ni ok wan joma ongee tich e wang' Nyasaye ma warruok. Puonj mar Muolo Maduong' #1252 tarik 3 dwe mar adek higa mar 1996